

Terug in Augsburg, maar de kerststemming ontbreekt

31 december 2025

Journalist Boris Reitschuster, ooit correspondent in Rusland voor het Duitse magazine Focus, keerde terug naar zijn geboortestad Augsburg, een wonderschone stad met veel historische gebouwen.

Reitschuster wilde herinneringen ophalen aan wat kerst voor hem als kind in Augsburg betekende. *“Maar de stad is mij vreemd geworden”*, schrijft hij op [zijn website](#).

Zijn bezoek aan zijn favoriete konditorei *“Eber am Rathausplatz, waarvan het kerstgebak voor mij tot kerstavond behoort, zolang ik me kan herinneren”*, stelt teleur. Maar het lijkt niet meer op wat hij zich herinnert. De lange rij wachtenden, de junior-bediende die niet hem maar de persoon achter hem bedient: *“toen was ik weg”*.

De volgende dag ging hij terug en kwam in een lege winkel. *“Een hele aardige verkoopster jokeerde me toen ik hoorde dat dit mijn laatste kerst zou zijn met*

kerstgebak en everzwijn.”

“We sluiten in maart”, zei ze. Sinds Corona is het bedrijf nooit meer echt op gang gekomen. Een bedrijf dat sinds 1925 op die plek te vinden was, door de vierde generatie van de familie gerund. Misschien hebben ze te lang geteerd op hun bekende assortiment kerstgebak en zijn ze niet met hun tijd meegegaan. Maar toch.

“Ook het café de ‘Drie Moren’, ook een jeugdherinnering, heet nu politiek correct ‘Maximilians’”. Reitschuster merkt op dat je tegenwoordig bijna overal een tafel aangewezen krijgt in plaats van hem vrij te mogen kiezen – “wat mijn vader me ooit verkocht als een prestatie van West-Duitsland en een groot contrast met de DDR.”

Op de kerstmarkt van Augsburg sleuren acht in hesjes geklede helpers aan mobiele blokkades om bij nadering van een tram deze te kunnen doorlaten. Het zijn ‘veiligheidsmaatregelen’.

Het veranderde, bevreemdende beeld van de Duitse steden is niet herkenbaar in de media die *“de realiteit mooier maken dan het is”*.

“Elke dag. Op televisie, in de krant.”

“Als ik door mijn oude geboorteland loop, voel ik me nu alsof ik in een openluchtmuseum ben: vol herinneringen, vol verliezen. De coulissen staan nog steeds, maar de ziel lijkt uitgetrokken. Misschien ligt het aan mij. Misschien is het niet de stad die zich heeft vervreemd, maar ik, die er niet meer bij hoor. En toch doet het pijn. ... Het voelt alsof je van je thuisland is beroofd. Tenminste, een groot stuk ervan.”

Reitschuster: *“Als zelfs Kerstmis meer vervelend dan warm is, klopt er iets fundamenteels niet. Misschien heeft dit land geen behoefte aan meer regels, gendersterren en parkeertarieven, maar gewoon een beetje meer hart. En dat is helaas niet op recept verkrijgbaar, niet via de app – en ook niet met acht mobiele blokkades bij de glühweinkraam.”*

“Vroeger zeiden we: ‘Duitsland, het land van dichters en denkers. Ik vraag me af: is dit de nieuwe geest van Kerstmis – of gewoon de echo van een systeem dat al lang van binnen is ingeklapt?”

“Moge het even alles vervagen wat ons hart anders zwaar maakt – de

vervreemding, de woede, de kille bureaucratie en het gevoel er niet meer helemaal bij te horen."

"Misschien ben ik gewoon oud geworden, zeurpiet en nostalgisch."

Reitschuster is 54 jaar.

Met een lidmaatschap of een donatie steunt u het werk van EZAZ.

Jaarlidmaatschap alleen vandaag nog, 31 december 2025, van €49 voor €30.

[Laat maar zien!](#)

Commentaar

Sommigen zullen deze ervaring afdoen als een klaagzang van een in nostalgie vervallen 'oude' Duitse man. Zijn ervaringen zullen echter velen herkennen, plekken in een stad of dorp die onherkenbaar zijn veranderd. Natuurlijk staat de tijd niet stil en heeft niet alles het eeuwige leven.

Echter in vrijwel alle grotere steden bestaat de bevolking voor meer dan 50% uit mensen met een niet-Nederlandse of in bovenstaand relaas Duitse, achtergrond. De bekende winkels zijn verdwenen. De warme bakker en keurslager zijn gesloten of hebben Arabische namen aangenomen met dito assortiment.

Je hoort talen die je niet verstaat en hebt moeite om het accent van het winkelpersoneel te verstaan. Het gaat niet om vreemdelingenhaat. Een snelle reactie op een klacht van vervreemding in eigen stad of dorp. Misschien is het wel een verlangen naar vroeger dat op latere leeftijd ongemerkt insluipt.

Maar toch. Met zoveel mensen uit andere landen en culturen om je heen is nostalgie niet de sluitende verklaring voor het gevoel je niet meer thuis te voelen, als een muis in een vreemd pakhuis.

De snelle demografische transitie, in combinatie met een groeiende bevolkingsdruk, liggen ten grondslag aan het feit dat veel in Nederland geboren en zich niet meer welkom voelen in eigen land. Dat is geen goede basis voor een bloeiende samenleving waarin de sociale geborgenheid heeft plaatsgemaakt voor een gevoel van onveiligheid en bevreemding.

Een overheid die deze ontwikkeling bevordert, verlamt voor de komende

generaties de samenleving. Wijzen naar het opkomend populisme is een afleiding voor de verantwoordelijkheid die de overheid en politiek heeft voor de samenleving in verwarring, de gecreëerde chaos en angsten voor virussen, klimaat en oorlog.

De belangrijkste maatschappij destabiliserende factor is niet populisme, maar de dolende overheid zelf.